

TIEDOKSI

Kansantaloustieteen päivät Maarianhaminassa

XXXV Kansantaloustieteen päivät järjestetään 14.–15.2.2013 Maarianhaminassa. Osa sessioista järjestetään meno- ja paluumatkalla laivalla, ja osa kulttuuri- ja kongressikeskus Alandicasa Maarianhaminassa. Plenum-luennon pitää professori Hans-Werner Sinn (Ifo Institute for Economic Research). Lisäksi päivillä jaetaan FEP-palkinto parhaasta Finnish Economic Papersissa vuosina 2011–2012 julkaistusta artikkelista. Alustukset kaikilta taloustieteen osaluilta ovat tervetulleita. Alustajiksi aikovia pyydetään lähettämään lyhyt tiivistelmä tutkimuksestaan 14.12.2012 mennessä. Lisätiedot ja ilmoittautumisohjeet löytyvät Taloustieteellisen Yhdistyksen nettisivuilta.

Tieteen päivät ja yö

Tieteen päivät järjestetään taas ensi vuoden alussa 9.–13.1.2013. Päivien yleisteemana on kriisi.

Kriisien syntymistä ei voida kokonaan estää, mutta niitä voidaan yrittää ehkäistä ja hallita. Miten kriisejä mallinnetaan tieteessä? Miten kriisitilanteissa viestitään ja johdetaan? Mistä globaalissa talouskriisissä ja Euroopan unionin ongelmissa on kyse? Minkälaisia ratkaisuja tiede tarjoaa ravitsemuskriisin? Millaisia ovat verkkomaailman uhkakuvat? Onko epidemioista aina syytä huolestua? Ohjelmakokonaisuudessa keritään auki maailmanlaajuisten ja paikallisten rakenteiden monimutkaista

vyyhtiä. Historiallisten ja yksittäisiä kulttuureja koskevien esimerkkien avulla selvitetään rakenteiden merkitystä kriisien muodostumisessa, niiden torjumisessa ja niistä selviytymisessä.

Tieteen päivien yhteydessä järjestetään Tieteiden yö torstaina 11.1.2013. Tapahtumapaikkana ovat Helsingin Kruununhaan instituutit, museot, kirjakaupat, galleriat ja ravintolat sekä Tieteiden talo (Kirkkokatu 6).

Tiedetapahtuman järjestävät Tieteellisten seurain valtuuskunta, Suomen Kulttuurirahasto, Suomalainen Tiedeakatemia, Suomen Tiedeseura, Teknillisten Tieteiden Akatemia ja Svenska Tekniska Vetenskapsakademien i Finland. Tapahtumapaikka on Helsingin yliopiston päärakennus (Fabianinkatu 33)

Asiantuntijaryhmä ehdottaa valtion tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistusta

Tutkimus- ja innovaationeuvoston asettama asiantuntijaryhmä esittää valtion tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistusta vuodesta 2014 lukien. Valtion tutkimuslaitosten rakennetta esitetään uudistettavaksi yhdistämällä tutkimuslaitoksia toiminnallisesti. Osa tutkimuslaitoksista, kuten Kuluttajatutkimuskeskus, ehdotetaan fuusioitavaksi Helsingin yliopistoon. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos, Työterveyslaitos ja mahdollisesti Kansaneläkelaitoksen tutkimusosasto esitetään yhdistettäväksi Terveyden ja hyvinvoinnin tutki-

mus- ja kehittämiskeskukseksi. Valtion taloudellinen tutkimuslaitos säilyisi ehdotuksen mukaan itsenäisenä laitoksena.

Työryhmä ehdottaa, että maahan perustetaan strategisesti tutkimuksen neuvosto, joka sijoitetaan Suomen Akatemiaan. Neuvosto rahoittaa ongelmakeskeistä, pitkäjänteistä ohjelmamuotoista tutkimusta, jonka tarkoituksena on etsiä ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin.

Tieteellisen tutkimuksen ja innovaatioiden rahoitusvälineiden rinnalle perustetaan kolmas kilpaillun rahoituksen pilari, strategisesti suunnatun tutkimuksen rahoitusväline. Se rahoittaa ongelmakeskeistä tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin. Tavoitteena olisi, että välineen kautta rahoitusta olisi vuonna 2016 käytettävissä 200 miljoonaa euroa. Valtioneuvoston yhteiskunnallista päätöksentekoa tukevaa tutkimus- ja selvitystoimintaa vahvistetaan kokoamalla valtioneuvoston käytettäväksi rahoitusta siten, että valtioneuvoston ja sen ministeriöiden tietotarpeiden tutkimukseen olisi vuonna 2016 käytettävissä 30 miljoonaa euroa sitomattomia tutkimusvaroja.

Asiantuntijaryhmän raportti julkaistiin 20.9.2012. Työryhmän puheenjohtajana toimi valtioneuvoston kanslian alivaltiosihteeri *Timo Lankinen* ja jäsenenä toimitusjohtaja *Christine Hagström-Näsi* sekä professori *Sixten Korkman*. Työryhmän raportti löytyy valtioneuvoston kanslian sivulta <http://www.vnk.fi/julkaisukansio/2012/j03-valtion-tutkimuslaitokset/fi.html>.

Kenttäkokeita taloustieteessä – John Listin Yrjö Jahnsson -luennot

Professori John A. List piti Yrjö Jahnsson -luentonsa aiheesta ”Field experiments in Econo-

mics” 2.-3.10.2012 Hankenilla. Luentojen teemoja olivat taloustieteelliset kenttäkokeet sovellutuskohteina muun muassa koulutus, rikollisuus, palkkaerot sekä hyväntekeväisyys. Luentorunko löytyy säätiön nettisivulta: <http://www.yjs.fi/tiedotteet.cfm?tID=147>.

Professori List on väitellyt vuonna 1996 Wyomingin yliopistosta taloustieteistä ja hän on toiminut taloustieteiden professorina Chicagon yliopistossa vuodesta 2005. Professori List on julkaissut yli 160 tieteellistä artikkelia taloustieteen eri osa-alueilta. Hän on taloustieteellisiä kenttäkokeita koskevan tutkimusalueen johtavia tutkijoita kansainvälisesti.

Yrjö Jahnsson -luentoja on järjestetty vuodesta 1963, jolloin Kenneth Arrow toimi luentosarjan ensimmäisenä luennoitsijana. Tämän jälkeen luentoja on järjestetty kahden kolmen vuoden välein. Luennoitsijoina ovat toimineet mm. Sir John Hicks, James Tobin, Robert Lucas, Amartya Sen, Anthony Atkinson, Bengt Holmström, Paul Krugman, Alvin Roth ja Peter Diamond.

Kuntarakenne esillä VATT-päivässä

Säätytalolla pidetyn VATT-päivän aiheena oli paikallishallinnon uudistaminen. Tilaisuudessa professori *Lars-Erik Borge* (Norwegian University of Science and Technology) käsittelee paikallishallinnon tulevaisuutta ja uudistustarpeita Pohjoismaisessa hyvinvointivaltiossa. Professori *Jens Blom-Hansenin* (Aarhus University) esitys keskittyi Tanskan kuntauudistuksen vaikutuksiin. Johtaja *Enid Slack* (University of Toronto) käsittelee esityksessään metropolihallintoa ja Toronton metropoliuudistuksen vaikutuksia.

Seminaarissa käytiin paneelikeskustelu, jossa panelisteilta kysyttiin muun muassa valtion ja kuntien välisestä sopivasta tehtäväjaosta ja

väliahallinnon tarpeellisuudesta. Lars-Erik Borge mielestä kuntakoon kasvattaminen on väistämätön kehitys Suomen ja Norjan kaltaisissa pienkuntavaltaisissa maissa, ellei kuntien tehtäviä pystytä merkittävästi vähentämään. Borge ei varauksetta kannattanut kaksiportaista hallintomallia, sillä Norjan kokemukset maakuntahallinnosta eivät ole olleet yksinomaan myönteisiä. Enid Slackin mielestä kaksiportaista hallintomallia kannattaisi harkita Suomessa erityisesti pääkaupunkiseudun metropolialueella. Jens Blom-Hansen puolestaan toi keskustelussa esille Tanskan kuntauudistuksen jälkeen tapahtuneen kuntien menojen voimakkaan kasvun.

Seminaarin päätösesityksen piti hallinto- ja kuntaministeri *Henna Virkkunen*. Virkkunen korosti hallituksen johtaman kunta- ja palvelurakenteen uudistusta välttämättömänä toimena elinkelpoisten kuntien muodostamiseksi. Hän piti prosessissa tärkeänä myös kuntien oman päätösvallan ja aloitteellisuuden merkitystä.

Seminaarin yhteydessä julkaistiin VATT:n vuosikirja ”Rethinking local government: Essays on municipal reform”. Kirjan on toimittanut tutkimusjohtaja *Antti Moisio*. Se koostuu neljästä artikkelista, joiden kirjoittajina ovat *Lars-Erik Borge* ja *Jørn Rattsø*, Jens Blom-Hansen, Enid Slack ja *Richard Bird* sekä *Tuukka Saarimaa* ja *Janne Tukiainen*.

Maksu- ja selvitysjärjestelmien simulaattoriseminaari

Suomen Pankki järjesti 30.–31.8.2012 järjestyksessä kymmenennen maksu- ja selvitysjärjestelmien simulaattoriseminaarin. Seminaari kokosi yli 60 osallistujaa keskuspankeista, yliopistoista sekä rahoitusjärjestelmän infrastruktuuripalveluita tuottavista yrityksistä eri puolilta

maailmaa. Ensimmäinen vuonna 2003 järjestetty seminaari pohjautui Suomen Pankissa kehitetyn maksu- ja selvitysjärjestelmäsimulaattorin (BoF-PSS) tutkimussovelluksille.

Vuosien myötä simulaattori on saanut käyttäjiä keskuspankeista maailmanlaajuisesti. Lisäksi välinettä on käytetty tutkimukseen yliopistoissa ja muutamissa alan yrityksissä. Simulaattorityökälyä hyödyntävien tutkimusjulkaisujen määrä onkin nykyään jo mittava. Samalla Suomen Pankista on tullut simulaatiotutkimuksen keskeinen vaikuttaja ja suunnannäyttäjä maailmanlaajuisesti.

Viime aikojen finanssikriisi on lisännyt entisestäänkin kiinnostusta rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurien stressitestaukseen simulaatiomallinnusten avulla. Tämä on luonnollista, sillä koko rahoitusjärjestelmän toimivuus riippuu keskeisesti infrastruktuurien luotettavasta ja tehokkaasta toiminnasta.

Tämänvuotisen 10-vuotisjuhlaseminaarin pääpuhujina olivat professori *Charles Kahn* (Illinoisin yliopisto) sekä *Ron Berndsen* (Tilburgin yliopisto/Hollannin keskuspankki). Professori Kahn korosti esityksessään rahoitusjärjestelmän likviditeettianalyysin keskeisyyttä nykyisessä epävakaassa markkinatilanteessa. Professori Berndsen puolestaan painotti uudistettujen rahoitusjärjestelmän infrastruktuureita koskettavien yleisvalvontaperiaatteiden tärkeyttä systeemiriskin leviämisen ehkäisemisessä. Keskeisiksi tutkimuskohteiksi hän näki eri järjestelmien keskinäisten kytkösten ja vuorovaikutusten paremman kuvaamisen sekä osapuolten käyttäytymisen ja reaktioiden sisällyttämisen mallinnuksiin.

Lisätietoja seminaarista sekä simulaattorin avulla tehdyistä tutkimuksista löytyy Suomen Pankin kotisivuilta: <http://pss.bof.fi/Pages/Default.aspx>.

Säätiöiden professoripooli

Säätiöiden professoripooli on seitsemäntoista säätiön yhteinen määräaikainen apurahapooli professoreiden tutkimusmahdollisuuksien lisäämiseksi. Poolin kautta professoreille myönnetään apurahoja 12 kuukautta kestävä tutkimusjakson rahoittamiseksi yhdessä yliopiston kanssa. Professorin tutkimusjakson aikana professorin työnantajana oleva yliopisto maksaa professorin bruttopalkasta 55 %. Apurahan määrä on 25 000 euroa riippumatta professorin todellisesta henkilökohtaisesta palkasta.

Professoripoolista apurahaa voi hakea suomalaisessa yliopistossa vakinaisesti työskentelevä professori, jonka yliopisto sitoutuu vaputtamaan hallinnosta ja opetuksesta vuoden ajaksi. Apuraha myönnetään tutkimukseen ja tutkimusta edistäviin tarkoituksiin.

Säätiöiden professoripoolin haku järjestetään kerran vuodessa. Ensimmäinen haku tapahtui vuonna 2011. Toisen haun tulokset julkistettiin lokakuussa 2012. Seuraava hakukierros on maaliskuussa 2013.

Lokakuussa 2012 professoripoolin apurahoja myönnettiin 87 professorille eri tieteenaloilta. Kansantaloustieteessä ne annettiin professoreille Heikki Kauppi (Turun yliopisto), Jaakko Pehkonen (Jyväskylän yliopisto), ja Hannu Salonen (Turun yliopisto). Muita professoripooliapurahan saajia olivat mm. tilastotieteen professori Pentti Saikkonen (Helsingin yliopisto), tuotantotalouden professorit Pekka Kess (Oulun yliopisto) ja Tuomo Kässi (Lappeenrannan teknillinen yliopisto) sekä markkinoinnin professori Olavi Uusitalo (Tampereen yliopisto).

Uskali Mäki akatemiaprofessoriksi

Suomen Akatemia valitsi kahdeksan akatemiaprofessoria vuosiksi 2013–2017. Yksi heistä on tutkimusjohtaja, professori *Uskali Mäki* Helsingin yliopistosta. Mäki on koulutukseltaan filosofi ja kansantaloustieteilijä. Hän keskittyy tutkimustyössään selvittämään tieteidenvälisyyden filosofiaa. Yksi tutkimuskohteista on tieteellisten mallien matkaaminen alalta toiselle. Paraatiesimerkki on taloustieteellisten mallien siirtyminen muihin yhteiskuntatieteisiin, jopa luonnontieteisiin. Jotkut biologit ovat esimerkiksi alkaneet käyttää markkina-käsitettä eläinten käyttäytymistä tutkiessaan. Virta voi kulkea myös toiseen suuntaan, kun esimerkiksi neurotieteen ja evoluutiobiologian tuloksia on ruvettu käyttämään yhteiskuntatieteissä.

Uskali Mäki johtaa myös Suomen Akatemian valitsemaa yhteiskuntatieteiden filosofian tutkimuksen huippuyksikköä, joka toimii Helsingin yliopiston yhteydessä vuosina 2012–2017. Huippuyksikössä tutkitaan yhteiskuntatieteellisen tiedon tuottamisen muuttuvia käytäntöjä ja tieteidenvälisen suhteiden ajankohdasta dynamiikkaa. Pääkohteena ovat yhteiskuntatieteiden keskinäiset suhteet sekä niiden ja esimerkiksi neuro- ja evoluutiobiologian kohtaamiset.

Suomalaisen Tiedeakatemian Jutikkala-palkinto professori Marko Terviölle

Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun taloustieteen professori *Marko Terviölle* myönnettiin 8.10.2012 Suomalaisen Tiedeakatemian Jutikkala-palkinto. Palkinto myönnetään uransa aktiivivaiheessa olevalle humanistisen alan tut-

kijalle ja se on suuruudeltaan 15 000 euroa. Palkinto jaetaan Eino Jutikkalan rahastosta.

Professori Marko Terviön tutkimusala on mikrotaloustiede, erityisesti työmarkkinoihin liittyvät kysymykset. Hän on tutkinut aihepiiriä sekä teoreettisesti että empiirisesti. Erityisen huomion kohteena hänen tutkimuksissaan ovat olleet huippukykyjen työmarkkinat. Hän on tutkinut muun muassa liikkeenjohdon palkkausta, ammattijalkapalloilijoiden siirtomarkkinoita ja professorien työmarkkinoita. Viime aikoina hän on tutkinut myös asuntomarkkinoita.

Terviö nimitettiin Aalto-yliopiston kauppa-
korkeakoulun taloustieteen professoriksi vuonna 2009. Samana vuonna hän sai *European Research Councilin* myöntämän tutkimusrahoituksen ”Talent and Learning in Imperfect Markets” -projektille. Rahoitus on viideksi vuodeksi yhteensä hieman yli miljoona euroa.

Tietokirjallisuuspalkinto Pekka Sutelalle

Suomen tietokirjailijat ry myönsi tänä vuonna tietokirjailijapalkinnot viidelle tietokirjailijalle. Palkinnonsaajien joukossa oli VTT *Pekka Sutela*. Palkinnot jaettiin Helsingin kirjamesujen yhteydessä lauantaina 26.10.2012. Palkinnot

jaettiin nyt 12. kerran. Taloustieteilijöistä palkinnon on aikaisemmin saanut VTT *Jaakko Kiander* vuonna 2007.

Tunnustuspalkintoja hyvistä väitöskirjoista

Oulun yliopiston lukuvuoden avajaisten pääjuhlassa 3.9.2012 jaettiin joukko tunnustuspalkintoja. Tunnustuspalkinto hyvästä väitöskirjasta annettiin KTT *Lauri Vilmille*. Vilmin kansantaloustieteen alaan liittyvä väitöskirja *Studies in the Macroeconomic Implications of Firm Entry and Exit* käsittelee yritysten markkinoille tulon ja sieltä poistumisen makrotaloudellisia vaikutuksia. ”Ajankohtaisessa työssä tarkastellaan talouden erilaisten häiriöiden ja rahapolitiikan vaikutuksia yritystoimintaan. Työllä on uutuusarvoa ja sen tulokset ovat merkityksellisiä”, palkinnon perusteluissa todetaan.

Helsingin kauppa-
korkeakoulun tukisäätiö jakoi 7.9.2012 tunnustuksia Aalto-yliopiston henkilöstölle. Tunnustuksen saaneiden joukossa oli *Torsten Santavirta*. Hänet palkittiin korkeatasoisesta väitöskirjastaan *Essays on Human Capital Development, Wage Dynamics, and Religious Participation*. Santavirta väitteli kauppa-
korkeakoulussa syksyllä 2011. □